

UHRIN ERZSÉBET
Országos Szlovák Önkormányzat Kutatóintézete

A SZTENDERD VÁLTOZAT A MAGYARORSZÁGI SZLOVÁK NYELVHASZNÁLATBAN

Az előadás témája, a szlovák nyelv sztenderd változatának helye, szerepe a magyarországi szlovák nemzetiség nyelvhasználatában. Elméleti kiindulópontja az a tudományos tétel, hogy a sztenderd ismerete, valamint az irodalmi nyelvvel kapcsolatos pozitív nyelvi attitűd lassíthatja a nyelvcserét.

Az empirikus kutatási eredményeket a Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete szociolingvisztikai programjaiból merítettem, melyeket az intézet munkatársai önállóan vagy más hazai, illetve szlovákiai tudományos intézményekkel együttműködésben végeztek. Arra kerestem a választ, hogyan változott meg a sztenderd presztízse a magyarországi szlovákok körében. Érdekelt az adatközlők sztenderd nyelvismerete, nyelvtudása saját megítélésük szerint. Elemzem az irodalmi nyelvvel kapcsolatos, nyelvi attitűdöt. A vizsgált kérdések: Melyik nyelven beszél a legszívesebben? Melyik nyelven beszél a legtöbbet? Melyik a szebb nyelv? Melyiket szereti jobban? Melyik a nehezebb? Melyik a hasznosabb?

Az eredményeket minden esetben összehasonlítom a nyelvjárásra, illetve a magyar nyelvre vonatkozó adatokkal. Megvizsgálom az életkor hatását a sztenderd-nyelvjárási váltakozásra.

Várható eredmények: A magyarországi szlovákok közösségében a sztenderd változat leginkább a közép-, illetve a felső rétegek nyelvhasználatához kötődik, presztízzsel ruházta fel a beszélőket. Az irodalmi nyelv ismerete, használata szeretete nagymértékben hozzájárul nem csak a szlovák nyelv, hanem a magyarországi szlovák nemzetiség fennmaradásához, fejlődéséhez.